

FINANČNÉ DESATORO

**10 PRIKÁZANÍ K ZDRAVÝM
OSOBNÝM FINANCIÁM**

Boris Jankovský
MBA | APMA | CETF

O mne

**MANŽEL, SYN, BRAT. FANÚŠIK
SLOBODY, ZDRAVÉHO ROZUMU,
PORIADKU A ŠPORTU.**

Moja cesta začala štandardne – ako úplný nováčik som v 19-tich rokoch zahájil svoju kariéru v priamom predaji vo finančnom sprostredkovaní. Bratislava a okolie. Následne som sa presunul do globálnej poisťovne, kde som celý sprostredkovateľský biznis navnímal z úplne iného pohľadu. Získal som veľmi cenný strategický rozhľad.

A na záver návrat na stranu sprostredkovateľa, tento raz však s cieľom vybudovať medzinárodný biznis.

Po 7 rokoch cestovania a developmentu som dnes zodpovedný za sieť viac ako 1500 aktívnych sprostredkovateľov na Slovensku, v Bulharsku a v Severnom Macedónsku. Nebyť vojny na Ukrajine, pokračujeme aj tam. Kyjev a Odesa boli krásne mestá na biznis.

Za tých uplynulých 14 rokov som teda mal možnosť navnímať sprostredkovateľský trh nielen u nás, ale aj v zahraničí. Inšpirácie a skúseností mám nazbieraných dostatok, a tak padlo rozhodnutie zdieľať časť z nich. Napríklad aj v tomto e-booku.

A to všetko s jasným zámerom – **pomôcť nasmerovať ľudí k zdravým osobným financiám**. Budem preto rád, keď po dočítaní posunieš tento e-book každému, koho by mohol inšpirovať.

FINANČNÉ DESATORO

Vitaj

Keď som premýšľal nad tým, ako nazvem tento ebook, rozhodoval som sa medzi **Finančné Desatoro** a **Finančný Manifest**. Použitie slova *Manifest* mi podľa slovníka tiež dávalo logický význam:

Manifest: písomné vyhlásenie, ktoré popisuje pravidlá, postupy a názory osoby alebo skupiny.

Nechcel som však pustiť do sveta "iba" ďalšie vyhlásenie. Aj keď je pravdou, že obsah tejto knihy je skôr filozofickým usmernením (k peniazom), chcel som ho pomenovať inak. A vtedy mi prišiel na um pojem **Desatoro**.

Desatoro: "Ide o pravidlá, ktoré majú byť spoľahlivým usmernením pre život človeka, ktorý chce žiť v harmónii, pričom ich porušovanie postupne vedie k jeho duchovnej smrti. Navyše, dané body sa v priebehu histórie menili tak, aby boli dostatočne zrozumiteľné širokej verejnosti."

To je ono!

FINANČNÉ DESATORO

10 príkázaní smerom k harmonickým **osobným financiám**, ktorých porušovanie môže viesť až k "finačnej smrti". Navyše sú dané body taktiež písané štýlom, aby boli dostatočne zrozumiteľné širokej verejnosti.

Preto **Desatoro**. Akurát že **finančné**.

Obsah nižšie teda treba brať ako **moje osobné rady**, ktoré som počas praxe v oblasti práce s finančnými produktami a finančným sprostredkovaním nazbieral.

Po celú dobu som sa venoval iba produktom pre širokú verejnosť, pričom téma budovania vlastného finančného kapitálu bola, a je dodnes, mojou hlavnou pracovnou náplňou.

Za toto obdobie sme spolu s kolegami dodnes pomohli desiatkam tisícom klientov pri budovaní ich finančného majetku. Najmä vysvetľovaním jednoduchých princípov uvedených nižšie.

Samozrejme, že takýchto praktických časom overených rád je omnoho viac.

Aj preto som si dal záväzok vydať tento rok **knihu**, v ktorej ešte komplexnejšie opíšem body spomenuté nižšie. A pridám ďalšie.

FINANČNÉ DESATORO

Ak by si ju chcel mať v ruke medzi prvými, v ideálnom prípade mi na webe www.borisjankovsky.sk nechaj svoj email (budem posielať hromadnú správu keď bude kniha vonku) alebo sa so mnou priamo prepoj cez LinkedIn.

Ale naspäť k e-booku.

Ako som už spomenul, ide o praktické tipy, ktoré tvoria základ zdravých osobných financií.

Preto som si dovoľil nazvať ich **prikázania**.

Nehľadaj tu však žiadne akademické štúdie ani výskumy.
Toto nie je učebnica.

Je to môj Manifest.
Desatoro.

Prajem príjemné čítanie.

Boris Jankovský

POĎME NA TO!

**AK MÁŠ 25 ROKOV
A ŽIADNE PENIAZE,
MÔŽE TO BYŤ SMOLA.
AK VŠAK MÁŠ 35 ROKOV
A ŽIADNE PENIAZE,
TO UŽ SMOLA NIE JE.**

OBSAH

- 1** **PRVÉ PRIKÁZANIE:** *Nepreriekneš krivého svedectva proti finančnému majetku svojmu*
- 2** **DRUHÉ PRIKÁZANIE:** *Nemynieš viac ako zarobíš*
- 7** **TRETIE PRIKÁZANIE:** *Nepôjdeš už na dovolenku bez plánu*
- 9** **ŠTVRTÉ PRIKÁZANIE:** *Nevezmeš drahý úver nadarmo*
- 11** **PIATE PRIKÁZANIE:** *Neuveríš všetkým reklamám, ktoré na teba skáču*
- 12** **ŠIESTE PRIKÁZANIE:** *Zložený úrok. Nebudeš mať iný vzorec v hlave, aby si sa mu klaňal*
- 16** **SIEDME PRIKÁZANIE:** *Nikdy nepomyslíš, že je príliš skoro začať*

OBSAH

- 19** **ÔSME PRIKÁZANIE:** *Spomni, aby si svoje sporenie aj investovanie automatizoval*
- 20** **DEVIATE PRIKÁZANIE:** *Nepláť dane nadarmo*
- 21** **DESIATE PRIKÁZANIE:** *Cti finančného poradcu svojho*
- 22** **ZÁVER**

1. PRIKÁZANIE: NEPRERIEKNEŠ KRIVÉHO SVEDECTVA PROTI FINANČNÉMU MAJETKU SVOJMU

Riadiť vieš iba to, čo vieš odmerať.

Na úvod preto potrebuješ poznať stav svojho finančného majetku.

Ako na to? V skratke, sčítaš všetky svoje **aktíva** a odpočítaš od nich komplet všetky **záväzky**, ktoré niekomu dlhuješ. Aktualizovať tento zoznam treba minimálne raz ročne, ideálne každý polrok.

Čo všetko počítať **do aktív**?

Sem patria najmä:

- Nasporené sumy vo všetkých твоjich sporeniach a investíciach
- Nasporené sumy v tvojom druhom a treťom pilieri
- Komplet hotovosť, ktorú máš na účtoch
- Hodnota všetkých nehnuteľností (aj tej, v ktorej bývaš) mínus hodnota nesplatených istín všetkých hypoték a úverov viazaných k nim
- Aktuálna hodnota kryptomien
- Aktuálna hodnota ďalších alternatívnych investícií, ktoré vlastníš (umelecké diela, zlato, investičný alkohol, investičné hodinky, start-upy, developmenty, private equity, atď.)

A čo záväzky? Pod nimi si predstav všetky úvery, hypotéky a akékoľvek iné pohľadávky, ktoré musíš splatiť. Inak povedané, sumu všetkých peňazí, ktoré nie sú tvoje a je potrebné ich vrátiť. Lebo ten susedov dom, ktorý si kúpil na hypotéku, v praxi nie je jeho. Vlastní ho banka a susedovým sa stane až keď celý úver splatí. Sused teda teraz nebýva vo svojom, ale v banke.

RIADIŤ VIEŠ IBA NIEČO, ČO VIEŠ ODMEŤ

Takže vzorec je jasný:

Aktíva mínus záväzky. Počítaj.

Ako si dopadol? Prevažujú aktíva alebo záväzky? Pointou tohto bodu teraz nie je tešiť sa alebo smútiť. Cieľom je poznať svoje čísla. Tu začíname.

Pokiaľ toto ešte nemáš, d'alej zatiaľ nečítaj.

2. PRIKÁZANIE: NEMINIEŠ VIAC, AKO ZAROBÍŠ

Rýchlou úvahou je možné dospieť k logickému záveru, že keď človek nenaučí svoje peniaze zarábať ďalšie peniaze, bude musieť pracovať do konca života. Áno, beriem, že dnešný systém dôchodkových almužien mierne pomáha ignorovať hypotézu vyššie. A pomôcť môže aj prípadné dedičstvo.

Za mňa sú to však nedostatočné argumenty. Priemerný štátny dôchodok totiž dnes robí z dôchodcov najmä o to, koľko z neho zostane.

skôr žobrákov, ako ľudí užívajúcich si jeseň života na úrovni.

A dedenie obrovských majetkov taktiež nie je štandardom. S týmto bodom mám navyše aj morálny problém – čakať na to, kým tu niekto z rodiny nebude, aby som bol konečnena krku v tom horšom. finančne OK?

Nesúdim, len konštatujem.

Nechávam, samozrejme, už na rozhodnutí každého, či mu suma dnešného priemerného dôchodku (pozn. aktuálne sa jedná o sumu približne 600€) bude stačiť na kvalitný život, resp. či je rozumnou stratégiou spoliehať sa (a čakať) na to, kedy čo zdedím. Zároveň s úžasom sledujem, ako v našej spoločnosti definujeme bohatých ľudí.

Patria sem automaticky tí, ktorí majú buď vysoký príjem alebo drahšie auto.

Osobne však poznám mnoho ľudí s vysokým príjmom, ktorí napriek tomu nie sú bohatí. Naopak, poznám viacero bohatých ľudí, ktorí majú priemerný príjem. Ako je to možné?

Pri bohatstve totiž nejde iba o výšku príjmu. Pri bohatstve ide

Krásnym príkladom sú tisíce profesionálnych športovcov v USA s miliónovými príjmami, ktorí po kariére končia úplne bez peňazí v lepšom prípade, s dlhmi

Problém teda častokrát nie je ani tak v tom, že by ľudia nemali dostatočný príjem. Problémom je, čo s tými peniazmi robia, keď ich dostanú.

**VÄČŠINA ĽUDÍ NEMÁ
PROBLÉM S PRÍJMOM.
VÄČŠINA ĽUDÍ MÁ
PROBLÉM S MÍŇANÍM.**

Dva základné faktory rozhodujúce v konečnom dôsledku o tom, či sme finančne OK, sú:

1. Výška príjmu
2. Miera úspor z príjmu

Logicky teda tiež existujú dve základné možnosti, ako byť finančne v klúde:

1. Zarobiť viac resp. zvýšiť si príjem
2. Dlhodobo míňať menej, ako zarábam

Sporenie je životný štýl

S úsporami nie je človek nikomu nič dlžný. Je slobodný a môže sa venovať čomu sám chce. To je pravá sila úspor. Nie je to iba matematika. Je to životný štýl. Navyše, veľmi veľa ľudí sa dodnes mylne domnieva, že usporiť si niečo je drina. Nie je. Žiť z týždňa na týždeň, od výplaty k výplate, to je drina.

Jackpot by potešil

Nepoznám nikoho, koho by nepotešilo vyhrať Jackpot v lotérii. Napriek tomu som presvedčený o tom, že by to drvivej časti ľudí dlhodobo viac ublížilo, ako pomohlo. Prečo?

Len tak zo srandy, skús sa opýtať ľudí vo svojom okolí, čo by spravili s výhrou 1 milióna eur. Aké odpovede dostaneš?

Dovolím si tipnúť, že medzi najčastejšie odpovede budú patriť tieto:

- Kúpil by som
- Splatil by som
- Vycestoval by som
- Rozdal by som

A postupne je celý jackpot fuč.

Väčšinu ľudí totiž pri predstave výhry v Jackpote ako prvé napadne, ako by ho minuli. Samozrejme, nič proti užívaniu si peňazí. Nech si s nimi každý robí to, čo uzná za vhodné. Finančne gramotní ľudia by ale uvažovali úplne opačne. Veď aj jedna známa štatistika hovorí o tom, že vyše 90% ľudí je do 1 roka od výhry Jackpotu chudobnejších, ako predtým, keď ho vyhrali. Dôvod? **Väčšina ľudí sa totiž k veľkým peniazom nevie správať.** Reálne nevedia, čo by s nimi okrem míňania robili. Mať veľa peňazí ale naozaj nie je sranda. Musíš vedieť, čo s nimi. Presne preto ich veľa ľudí mnoho nemá. Nevedia sa k nim správať. No dá sa to naučiť.

**CHCEŠ VEĽKÉ PENIAZE?
NAJPRV SA NAUČ
SPRÁVAŤ K MALÝM.**

Aká by bola reakcia ľudí v tvojom okolí na takúto sms?

PREVOD SMS

Na účet ste práve prijali sumu:
1.000.000,00 EUR
STAV 1.003.483,67 EUR
12.3.2024 15:37

Tipy do praxe

Ako teda dostať výdavky pod kontrolu? Pozornosť venuj tým **najväčším** a **opakujúcim sa** (možnokategórií výdavkov, nie sú až také vysoké, ale platíš ich každý deň, týždeň či mesiac) výdavkom.

Medzi tie **najväčšie** spravidla patria:

- Bývanie (hypotéka, nájom)
- Auto (leasing, kúpna cena vozidla)

A medzi tie najviac **opakujúce sa** (aj keď tam je to viac individuálne):

- strava (potraviny, reštaurácie)
- doprava
- paušály (internet, mobil, TV)
- výdavky na deti (školské potreby, oblečenie)
- benzín
- zdravie, lieky, vitamíny
- iné (doplň podľa svojej potreby)

Práve týmto 2 kategóriam výdavkov venuj najviac času! Nešetri na káve, ktorú si v kaviarni dopraješ dvakrát mesačne s kolegami. Nemaj stres ani z toho, keď si po polroku kúpiš nové tenisky. Tieto jednorázové nákupy, samozrejme,

treba mať emočne pod kontrolou, no najviac peňazí šetríš plánovaním 2 vyššie uvedených

1. Bývanie Kúp si taký dom, aký potrebuješ.

Nie automaticky taký, aký ti dovoľí maximálna výška úveru z banky. Koľko izieb reálne využiješ? Koľko spotrebičov skutočne potrebuješ? Aký veľký pozemok či balkón ti postačuje?

A čo povieš na tzv. geografickú arbitráž? Si schopný presťahovať sa z „drahšieho“ mesta do okolitej aglomerácie? Možno nepotrebuješ byť v meste každý deň.

Peknou (aj keď extrémnou) inšpiráciou sú napríklad digitálni nomádi. Za 500€ mesačne si dnes v takom Thajsku žijú pri mori a pokrývajú si s prehľadom všetky náklady na život. Samozrejme, teraz nepôjdeme všetci do Thajska. No obce v okolí Bratislavy, Košíc či Banskej Bystrice vedia priniesť podobné „zlavy“.

2. Auto

Hlavný účel auta? Za mňa – transfer z bodu A do bodu B.

Ideálne rýchlejšie, bezpečnejšie, flexibilnejšie a s väčším súkromím oproti verejnej doprave.

Moja rada? Drahé auto (rozumej auto v hodnote cca nad 80.000€) si zadováž až v prípade, keď je tvoj majetok vyšší ako 1 milión eur. Lebo nevidím ako rozumné míňať viac ako 8% svojho finančného majetku na prevoz z bodu A do bodu B. Bezohľadu na to, či ide o lízing alebo nie.

Samozrejme, ak zarábaš nadpriemerný príjem (viac ako 15.000€ mesačne) alebo máš kapitál uvedený vyššie (aspoň 1 milión eur), som najväčším fanúšikom tvojho Ferrari! Odmeň sa za svoj úspech. No vždy tak, aby ťa to finančne nezruinovalo. Všetci ostatní, ktorí do auta dávate značnú časť svojho príjmu, kašlite na to. Najmä pokiaľ ide o naplnenie motivácie „statusu“.

To si potom radšej kúp luxusný sveter alebo Rolexky. Výjdu ťa menej ako Porsche a navyše si tie drahé hodinky alebo sveter na tebe ľudia všimnú oveľa skôr ako auto v garáži. Lebo z drahého auta sa síce tešíš, rovnako ako aj ľudia, ktorí ho zazrú na obchvate. No nikto z nich, bohužiaľ, väčšinou v tej rýchlosti ani nestihne zistiť, kto je šofér. Žiadny „status kredit“ sa teda obvykle vôbec nekoná.

3. Príjem z vecí, ktoré už nepotrebuješ

Stiahni si appky ako Vinted alebo navštív na Facebooku záložku Marketplace. Sám som tam už predal nepotrebné veci v hodnote stoviek eur. O výpredaji manželkinho šatníka ani nehovorím. Ten nám obom už zaplatil letenky do Lisabonu.

Hrnce, sedačky, prečítané knihy, starší nábytok, pneumatiky, nenosené oblečenie. To vedieť byť reálne stovky až tisíce eur do plusu v každom byte.

Ja som sa takto zbavil vecí, ktoré niekomu inému ešte reálne pomohli a nám doma zaplatili dovolenku.

4. Vyhni sa tzv. „Lifestyle Inflation“

Zdvihli ti plat? Gratulujem. Buď však rozumný. Nezačni míňať všetko. Polovicu zo zvýšenia platu si odlož. S druhou polovicou si dopraj vyššiu kvalitu života. Takto postupuj pri každom zvýšení mzdy.

**KÚZLO, KTORÉ HL'ADÁŠ,
JE V DISCIPLÍNE, KTOREJ
SA VYHÝBAŠ.**

3. PRIKÁZANIE: NEPÔJDEŠ UŽ NA DOVOLENKU BEZ PLÁNU

Narodeniny. Valentín. Svadba.
Výročia. Darčeky. Vianoce.
Dovolenky. Nové auto. Učebnice.
Oblečenie. Knihy. Kiná. Diskotéky.
Internáty ...

Toť zopár životných výdavkov.

Čo majú všetky **spoločné**?
Všetky sa dajú **predvídať**. A tým
pádcom sa na ne dá aj postupne
finančne **pripraviť**. Najbližšia
dovolenka ako pekný príklad:

- Kam pôjdeš?
- Na ako dlho?
- Letecky?
- Kde budeš spať? Koľko bude stáť noc?
- Čo budeš jesť?
- Bude treba požičať si auto?
- Čo poistenie?
- Kupuješ suveníry? Komu?
- Aký máš na to rozpočet?

Ako sa na dovolenku finančne pripravíš už v predstihu?

Podobný príklad – Vianoce.

- Aký budget máš na darčeky?
- Komu ich ideš kúpiť? Len deťom, rodičom či všetkým členom domácnosti?
- Koľko ťa budú celé sviatky stáť, ak prirátaš nákup potravín na štedrý stôl či lyžovačku?

Opätovne totožná otázka: Ako sa na toto obdobie pripravíš v predstihu, bez tlaku na osobný rozpočet?

O mnohých zo svojich budúcich životných výdavkoch vieš už dnes. Priprav sa na ne. Lebo ako sa hovorí, je lepšie **byť pripravený ako prekvapený**.

Malý tip na záver: Mne osobne napríklad veľmi pomáha pomenovanie si svojich sporiacích/investičných účtov podľa účelu ich otvorenia. Vlastným účty, ktoré majú (mimo iné) napríklad aj nasledovné názvy:

- **Finančná nezávislosť** – kde investujem s horizontom 10+ rokov.
- **Rezerva** – kde mám odložené financie vo výške svojich 6 mesačných výdavkov + zdroje určené na investičné zľavy počas poklesov trhu (o tom viac niekedy inokedy)
- **Mená detí** – príprava na ich štart do života. Investičný horizont 15+ rokov.
(mimo chodom, žiadne deti s manželkou zatiaľ nemáme. Použili sme preto mená, ktoré pre ne máme naplánované).

- **Harvard** – tieto financie budú použité na vzdelanie pre deti. Investičný horizont 18+ rokov.
- **Dôchodok** – investovanie s horizontom 20+ rokov. Personalizované pomenovanie vlastných účtov je dnes už možné vo viacerých moderných investičných aplikáciách. Mne osobne takáto detailnosť emočne pomáha nielen pri plnení samotného účelu odkladania si prostriedkov, ale aj pri ochrane pred ich výberom. Keď bude doma potrebná nová práčka, nebudem ju predsa dotovať z účtu "Harvard" pre deti.

ZAČNI PLÁNOVAŤ VÝDAVKY VOPRED

4. PRIKÁZANIE: NEVEZMEŠ DRAHÝ ÚVER

Hovorí sa, že úver ako taký nie je automaticky zlé rozhodnutie. Záleží vraj na tom, čo si za dané prostriedky človek kupuje. Základná poučka rozlišuje medzi tzv. **dobrým** a **zlým úverom** podľa toho, či nakupuješ aktíva (dobrý úver) alebo pasíva (zlý úver). Aký je v tom rozdiel?

- **Aktíva** sú veci, ktoré časom naberajú na hodnote
- **Pasíva** sú naopak veci, ktoré časom svoju hodnotu strácajú

Pôvodne som chcel uviesť aj konkrétne príklady pasív, ale potom si hovorím, nech aj samotní čitatelia zapnú svoje vlastné mozgové závitky. Čo všetko môže byť pasívom? Inak povedané, ktoré veci časom strácajú svoju hodnotu po tom, ako si ich kúpiš? Koľko takých vecí dnes vlastniš alebo máš doma?

Pointa: To si naozaj chceš požičať cudzie peniaze na to, aby si si kúpil niečo, čo postupne stráca svoju hodnotu?

O niečo benevolentnejšie sa na využitie cudzích peňazí pozerá v prípade nákupu aktív. Ako som spomenul vyššie, tie by časom mali rásť na hodnote.

Otázkou potom zostáva, prečo si za úver nekupovať aj akcie či zlato. Veď ich hodnota taktiež časom rastie. Odpoveďou je kolísavosť ich hodnoty. Rast akcií či zlata v dlhodobom horizonte je zrejmá. Občas ale prídu dočasné poklesy a práve vtedy môže byť extrémne náročné splácať svoje záväzky. Investovať požičané peniaze je teda nesmierne nebezpečný špás.

No dobre, a čo tak kúpa nehnuteľnosti za cudzie peniaze? Vhodná kedykoľvek? To si nemyslím. Samozrejme, do hry čísel teraz vstupuje aj filozofia. Každý z nás predsa potrebuje niekde bývať. Vzorec je za mňa však v tomto prípade jasne daný. Rezidenčné reality dlhodobo rastú tempom 5–6% ročne. Limitom úveru na bývanie by teda mal byť úrok 5%. Aby si aspoň teoreticky mal stále šancu vlastniť aktívum (nárast hodnoty).

Úver s úrokom väčším ako 5% neodporúčam využiť nikdy. V danom prípade je mojím odporúčaním prenájom, až dokým sa v banke

nedostaneš pod hranicu úroku 5%. Plus jedna pomôcka, ktorá pri nákupnom rozhodovaní pomáha aj mne. Stále platí, že sa všetci rozhodujeme najmä skrz náš zdedený "opičí mozog". Inak povedané, sú to stále **emócie**, ktoré vládnu nákupnému správaniu. Presne preto si ľudia na ulici fotia Ferrari, no Fabiu už málokto. Sú to práve emócie, ktoré nás nútia vytiahnuť mobil a odfoťiť si pekné auto, či spraviť si selfie. Emócie samy o sebe nie sú dobré ani zlé. Všeobecne je však dobré vedieť s nimi pracovať. Aj v spojení s financiami. Daná pomôcka znie nasledovne: Rozdeliť si výdavky mentálne na 2 základné kategórie:

- **„Must to have“** – výdavky, bez ktorých doslova nepreži- ješ (ako jedlo, bývanie, strava oblečenie, atď.)

- **„Nice to have“** – výdavky na veci, ktoré ťa síce potešia, no nie sú nevyhnutné.

Pozor, netvrdím, že máš žiť ako mních. Odmeň sa, uži si peniaze, cestuj, choď na oslavu, kúp pekný darček. **Len nie za cudzie peniaze.** Princípom tohto pravidla je zastaviť sa aspoň na chvíľu (ideálne na pár dní) vždy predtým, ako ideš brať úver a opýtať sa samého seba: **O aký výdavok sa jedná? Kupujem aktívum?** A kupujem to iba na základe opičieho mozgu alebo v danej veci vidím aj **vyššiu pridanú hodnotu?** Pravdou totiž stále ostáva, že od opice nás odlišuje najmä naša schopnosť myslieť.

NEVEZMEŠ DRAHÝ ÚVER NADARMO

5. PRIKÁZANIE: NEUVERÍŠ VŠETKÝM REKLAMÁM, KTORÉ NA TEBA SKÁČU

Investičný biznis je globálne jeden z najväčších svetových biznisov. Na trhu je dnes obrovská bitka o naše úspory.

Televízne reklamy bánk so známymi hercami na nás nonstop skáču z Markízy aj z JOJ-ky. K tomu billboardy po meste, ktoré sľubujú mimogalaktické výnosy. Do toho

influenceri podprahovo odporúčajúci neuveriteľne ziskové projekty či ekonomické magazíny, kde dnes už nájdeš viac platených PR článkov ako neplatený informatívny obsah. Napokon ti volajú bývalí spolužiaci zo strednej na kávu, kde ti predstavujú exkluzívne investičné príležitosti. A na záver online bannery blikajúce na tvojom mobile s garantovanými výnosmi, o ktoré predsa nemôžeš prísť!

V stávke je toľko peňazí, že investičné spoločnosti mňajú miliardové budgety a večne spúšťajú kampaň. nové ponuky a fondy, pričom zároveň obratom pochovávajú tie, ktoré zlyhali. Investiční analytici, podielové fondy, správcovia, poradcovia, blogeri, brokeri, influenceri, makléri

a mnohí ďalší chcú mať ruku v tvojom vrecku. V stávke sú miliardy eur.

Kam teda pošleš svoje úspory?

Krásne blikajúci baner so šťastným dôchodcom z fotobanky ani dizajnový vytlačený materiál na kvalitnom papieri nie sú zárukou úspechu. Ako sa hovorí, papier (aj billboard) znesie, resp. nikto ti nesľúbi viac ako platená reklama či influencer.

Kvalitná investičná príležitosť je však málokedy komunikovaná masovo pre všetkých.

Takú kampaň totiž treba aj zaplatiť. A na to sa v drvivej väčšine prípadov použije práve časť vkladov klientov. Logicky, čím väčšia kampaň, tým drahšia

**POZOR NA MASOVÉ
REKLAMNÉ KAMPANE**

6. PRIKÁZANIE: ZLOŽENÝ ÚROK. NEBUDEŠ MAŤ INÝ VZOREC V HLAVE, ABY SI SA MU KLAŇAL

Nie nadarmo ho Albert Einstein nazval **ôsmym divom sveta**.

Zložený úrok je naozaj mágia a tí, ktorí ho chápu, z neho budú celý život profitovať. Naopak tí, ktorí ho nepochopia, ho dosť možno budú celý život niekomu platiť. K jeho pochopeniu treba hlavne **trpezlivosť**. A tá, bohužiaľ, väčšine populácie dnes chýba. Ved', ako sa aj hovorí, najväčšia choroba ľudstva je dlhodobý syndróm **"Hneď a zaraz!"** Inými slovami, ide o túžbu vidieť výsledky svojej práce hneď na druhý deň.

Príklad? Začal si cvičiť. Štandardný postup? Počas prvého mesiaca sa dvakrát denne obzeráš v zrkadle. Mentálne tlačíš kilá dole a sixpack hore. Čím skôr. Výsledok? Väčšina ľudí vydrží s cvičením (či so zdravým stravovaním) maximálne 1 až 2 mesiace. Iba malé % ľudí však dokáže vydržať pravidelne cvičiť celý rok. A je to častokrát práve **trpezlivosť**, ktorá je základom žiadúcej zmeny. Po roku pravidelného pohybu sa totiž už do zrkadla pozeráť nemusíš.

Ľudia si v tvojom okolí sami všimnú zmenu k lepšiemu. Málokto však vydrží.

Ale Boris, nemudruj.

Odbočka. Úprimne, mám odpor k ľuďom, ktorí radia ostatným, no:

- sami dané rady nedodržia
- dávajú rady v oblastiach, v ktorých sami nemajú žiadne skúsenosti ani výsledky

Poznám napríklad viacero vzťahových koučov, ktorí dodnes nemali dlhodobého partnera. Ale ostatným do vzťahov radia ostošesť.

Poznám tiež biznis mentora, ktorý vypredáva semináre, pričom neraz skrachoval a vlastnými chybami obral stovky ľudí o milióny eur. Pozor na to, kto ti radí. Či to náhodou nie je ten typ, ktorý ja osobne nazývam „prečítal osem kníh a napísal deviatu.“ Všetky príkázania uvedené v tomto ebooku **sám dodržiujem**. Anglicky to volajú: *Don't just talk the talk. Walk the walk*. Dokonca aj čo sa týka samotného cvičenia. Aktuálne som po operácií kolena. Pred ňou som však ťahal niekoľkokomesačný režim 2+1 (2 dni tréning, 1 deň oddych) pričom pominulé roky som sa aktívne venoval behu. Od roku 2018 mám za sebou 21 polmaratónov a 1 maratón. Asi aj preto si už koleno povedalo, že dáme pauzu.. OK, poďme ale naspäť. Čo ten zložený úrok a trpezlivosť? Čo vie pomôcť lepšie ho navnímať?

Môj tip: Mne najviac pomohla inšpirácia z tejto myšlienky (jej autora si, bohužiaľ, nepamätám): „Predstav si, že máš dnes 34 rokov a začneš sa celý rok venovať nejakej aktivite alebo projektu. Môže to byť nový biznis, drina vo fitku či cudzí jazyk.“

A teraz si predstav, že sa po roku ukáže, že výsledky nie sú také, aké si chcel. Projekt jednoducho nevyšiel podľa predstáv. Čo sa stalo? Nič. Dnes máš 35 rokov a stále celý život pred sebou. Navyše je veľký predpoklad, že si sa v určitej oblasti za posledný rok posunul obrovským skokom vpred a môžeš na tom ďalej stavať. Väčšina ľudí zložený úrok nevie reálne uchopiť lebo **trvá roky**, kým začneme vidieť jeho výsledky. Človek pri zloženom úroku začína zbierať obrovské skokové úspechy, práve po prvotnej niekoľkoročnej trpezlivosti.

Konkrétny príklad:

Pre ilustráciu použijem sumu 1000 € a výnos 5 % ročne.

Na prvý pohľad to vyzerá tak, že ziskom bude **+50 € každý rok**. Lenže to pri **zloženom úroku** nie je ani zďaleka pravda. Platí, že môj zisk v porovnaní s vkladom (1000 €) časom neustále rastie. V praxi to vyzerá nasledovne:

- **Prvý rok** je matematika jasná: Vklad 1000, výnos 5%, čiže 50 € máme doma.
- **Druhý rok** však prichádza prvá zmena. Môj výnos 5% už nepočítam zo sumy 1000€, ale z 1050 €. V porovnaní s prvotným vkladom teda neberiem +50 € (ako prvý rok), ale **+102,5 €**. Kilečko doma. Paráda.

- A čo **tretí rok**? Pokračujeme v raste. Výnos 5 % v porovnaní s vkladom 1000 € už činí **+157,62 €**.

•
Zo svojej tisícky teda pri totožnom výnose berieš prvý rok 50 €, no tretí rok už je to vyše 157 €. Viac ako **trojnásobok**. Spomínal som trpezlivosť. Koľko berieš domov **v desiatom roku? +628 €**.

To už je týždeň v Chorvátsku s polpenziou. Alebo spiatočná letenka na Miami.

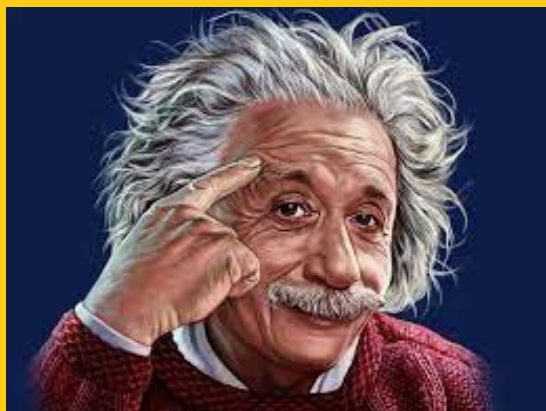
Dáva ti tá matematika zmysel? Všetko len preto, lebo si dal svojej tisíčke **čas**. A čo dvadsiaty či tridsiaty rok? Samotný **výnos** neustále rastie.

Tvoje peniaze zarábajú ďalšie peniaze.

Preto ôsmy div sveta. Ako som spomínal o zloženom úroku na začiatku tejto kapitoly: "*Buď na ňom zarábaš alebo ho niekomu platíš.*" Rovnakým spôsobom ako výnos totiž rastie aj úrok na úveroch...

Ak dáš peniazom čas, vedia z teba urobiť milionára, no rovnako tak aj bezdomovca.

Výber je na tebe.

250 € MESAČNE

INVESTOVANÝCH
S VÝNOSOM 8% p.a.
PRI 1% POPLATKU p.a.

PO 30 ROKOCH ZNAMENÁ

NASPORENÚ
SUMU:

306 771 €

7. PRIKÁZANIE: NIKDY NEPOMYSLÍŠ, ŽE JE PRÍLIŠ SKORO ZAČAŤ

Stále si nezačal investovať? Žiadny problém. Ak zároveň akceptuješ fakt, že čím neskôr začneš, tým ťažšie to budeš musieť dobiehať. Lebo matematika je v tomto prípade neúprosná.

Jeden príklad za všetky:

Zadanie: naakumulovať sumu v hodnote **pol milióna eur** do veku **65 rokov** (pri 8 % priemernom ročnom výnose s ročným poplatkom 1% za správu). Čo to bude znamenať v praxi?

To závisí od toho, kedy s touto misiou začneš.

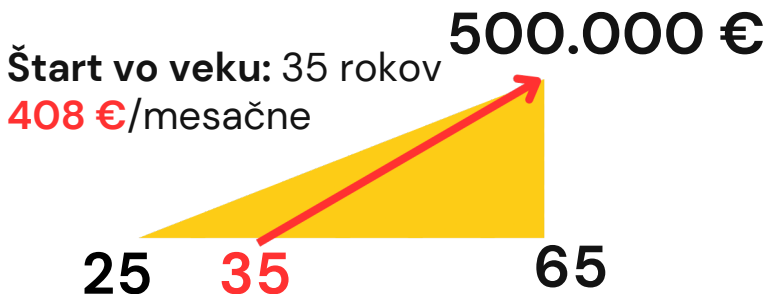
Ak sa do toho pustíš ako **25-ročný**:

Budeš potrebovať mesačne odložiť sumu **190 €**.

A na tvoje 65. narodeniny budeš mať nasporenú sumu 500.000 €.

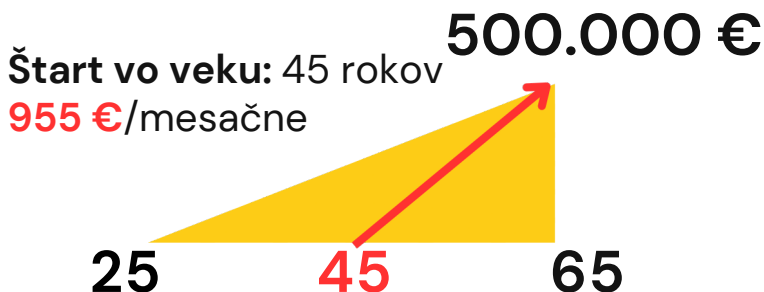
OK, to znie skvele. Ale čo keď nezačnem ako 25-ročný? Čo keď si chcem ešte užiť mladosť a začnem o 10 rokov neskôr? Ved' aj v 35-ke som ešte stále mladý a času do 65-ky dost'.

Čo sa stalo? Desať rokov si počkal. Áno, ušetril si 190 € mesačne. No teraz, keď máš 35 rokov a začínaš naplňať svoj investičný účet, pôvodná suma 190 € ti už nebude stačiť. Ak chceš stále dosiahnuť na pol milióna v 65-ke, potrebuješ **mesačne odkladať už 408 €**.

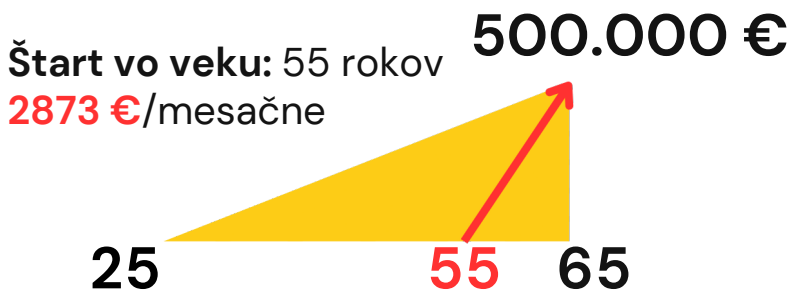
To už je celkom výzva!

A môžeme pokračovať ďalej. Nezačneš ani v 35-ke. Počkáš ešte ďalšiu dekádu. Výsledok?

Odložiť vtedy treba skoro tisíc eur mesačne. Koľko Slovákov si také niečo dnes môže dovoliť? Prípadne manželský pár?

A pre úplný prehľad ešte posledný príklad. Dajme tomu, že sa s investovaním "zobudíš" až ako 55-ročný. Good luck!

Inak povedané, **nikto ešte nikdy neolutoval, že začal investovať príliš skoro**. Lebo čím neskôr začneš, tým viac budeš musieť obetovať, aby si dohnal stratený čas. Treba si totiž uvedomiť tú nekonečnú silu času. Ak sa rozhodneš s investíciami otáľať – čas beží stále ďalej. Jemu je to jedno.

Ak sa však rozhodneš využiť silu zloženého úroku, čas sa stane твоjím veľkým priateľom. Prokrastinácia má v tejto téme extrémnu cenu. Netreba vyčkávať. Pripomínam tu ešte raz aj predchádzajúcu kapitolu o zloženom úroku. Čas je pri investovaní najvzácnejšia komodita. Takže, ak si to so svojimi osobnými financiami doteraz nemyslel vážne, nie je lepší čas začať ako teraz.

Tvoje budúce ja sa ti poďakuje.

190 €

Je suma, ktorú potrebuješ vo veku 25 rokov mesačne investovať (pri zhodnotení 8% ročne a 1% poplatku za správu) na to, aby si v 65-ke mal k dispozícii 500.000 €.

VS.

408 €

Je suma, ktorú potrebuješ mesačne investovať vo veku 35 rokov, aby si splnil podmienky uvedené v predchádzajúcom bode.

8. PRIKÁZANIE: SPOMNI, ABY SI SVOJE SPORENIE AJ INVESTOVANIE AUTOMATIZOVAL

Ľudia majú cez deň v hlave svoje vlastné problémy. Energiu venujú svojim prioritám, rodine či profesii. Hasič, učiteľka, policajt či študent píšuci diplomovku..

Investovanie? Pochopiteľne pre väčšinu ľudí žiadna priorita dňa.

Daj pokoj..

Rovnaké je to napríklad s cvičením. Koľko článkov a videí dnes nájdeme na internete o tom, aké dôležité je pre naše zdravie každodenné cvičenie? Ale daj pokoj..

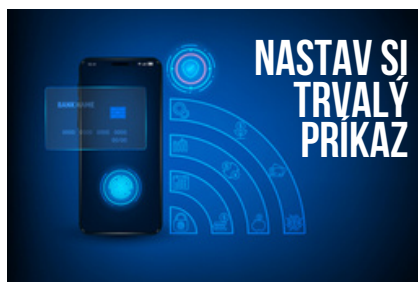
Investovanie má však narozdiel od cvičenia jednoduché riešenie, ktoré nebolí. **Automatizácia.** Inými slovami, možnosť nastaviť si systém, ktorý mi celý proces uľahčí.

Konkrétny tip: Na moje prekvapenie dnes stále mnoho ľudí v mojom okolí funguje štýlom, že si peniaze odložia iba v prípade, ak im na konci mesiaca z výplaty niečo zostane.

A čo tak to otočiť? Oveľa lepšou alternatívou, ktorá sa dnes už dá nastaviť za pár sekúnd cez mobil, je odložiť/investovať časť výplaty automaticky. Napríklad trvalým príkazom v nasledujúci deň po výplate. A máš svätý pokoj.

NAJPRV ZAPLAŤ SÁM SEBE

V ktorý deň v mesiaci ti chodí výplata? 15-teho či 20-teho? OK. Nastav si teda trvalý príkaz na ďalší deň. Hotovo
Zbytok peňazí môžeš slobodne minúť. Konečne bez stresu, či na konci mesiaca "něco zbyde". Uľahči si život. Uvoľni si hlavu.
Automatizuj.

9. PRIKÁZANIE: NEPLAŤ DANE NADARMO

Osobne doteraz nechápem logiku podstupovať so svojimi (už zdanenými) peniazmi riziko na investičnom trhu, kde za odmenu za toto riziko mám štátu z výnosu platiť ďalšie dane.

Štát mi peniaze neposiela, keď trh zažije pokles. Tak nech sa láskavo nestará ani o moje výnosy.

Politiku v tomto e-booku každopádne asi nevyriešim.

Nateraz teda odporúčam aspoň snažiť sa maximálne využiť všetky legálne možnosti, ako pri investovaní znížiť svoje dane. Chvalabohu, aj v investičnom svete dnes u nás takéto možnosti máme.

Dane z výnosov bežný investor neplatí napríklad aj v prípade, keď vlastní finančné nástroje

obchodované na burze a drží ich po dobu minimálne 1 roka. Medzi takéto nástroje patria aj stále populárnejšie ETF fondy. Ak teda svoje ziskové ETF predáš neskôr ako po roku od jeho nadobudnutia, celý výnos ostáva tvoj, bez potreby dodatočného zdanenia.

Určite odporúčam mať neustály prehľad a využívať všetky dostupné daňové úľavy, keďže samotná daň vie na horizonte dekád ochudobniť výnosy investora/sporiteľa o značnú časť.

10. PRIKÁZANIE: CTI FINANČNÉHO PORADCU SVOJHO

Nájd si poradcu, ktorému veríš a postupuj pri tom rovnako, ako pri hľadaní doktora či právnika.

- Ku ktorému chirurgovi by si šiel, ak by ťa čakala vážna operácia? Podľa akých kritérií budeš vyberať?
- Keby si mal zajtra ísť na súd, akého právnika by si hľadal na svoju obranu? Ako by si postupoval pri jeho výbere?

Spíš si body, ktoré by pre teba boli **kľúčové**. A podľa rovnakých kritérií si vyber aj poradcu svojich financií. Sám sa predsa operovať nebudeš. Ani zastupovať na súde. A to isté platí aj o financiách. Ja som mal včera doma napríklad elektrikára. Lebo jednoducho nemám chuť (ani odvahu) opraviť si zástrčky v byte sám. A nemám ani čas študovať, akým spôsobom to čo najefektívnejšie spraviť (či sa nebudaj učiť na vlastných chybách). Trvalo by mi to oveľa dlhšie a kvalita mojej práce by bola tiež otázná. Radšej som si teda zaplatil odborníka, ktorý sa tomu venuje už viac ako 15 rokov. Spravil to výborne a ja som ušetril čas.

Nespoliehaj sa tiež automaticky na rady rodinných príslušníkov, ak nie sú finanční profesionáli.

Aj ja chcem svojej rodine pomôcť, no operovať ich nebudem. Nemám na to vzdelanie ani skúsenosti. Preto ich pošlem za chirurgom.

Nájsť si schopného profíka je však už každého vlastná zodpovednosť. Ide predsa o tvoje peniaze a tvoju budúcnosť.

A sme na konci

Cieľom tohto **Desatora** bolo vyprovokovať vašu hlavu smerom k aktívnejšej práci so svojimi osobnými financiami. Verím, že sa mi to aspoň sčasti podarilo. Na týchto **22** stranách, samozrejme, nie je priestor ísť do detailu.

Preto mi v prípade akýchkoľvek otázok či potreby dodatočného vysvetlenia pokojne napíšte na **podpora@borisjankovsky.sk** Na všetky maily odpovedám osobne.

Rovnako tak sa budem mnohým z tém uvedených v kapitolách vyššie venovať oveľa viac podrobnejšie (aj s použitím ďalších praktických príkladov) v mojej **pripravovanej knihe**.

Tí z vás, ktorí máte predbežný záujem dostať info, keď bude kniha hotová, mi taktiež napíšte krátky e-mail. Budem vás evidovať a dám vám vedieť, keď kniha pôjde do predaja. Ak ste sa dočítali až sem, verím, že vám môj obsah dal pridanú hodnotu. Viac informácií o mne nájdete na mojom webe, ako aj na LinkedIn profile.

Môj cieľ zostáva stále rovnaký: pomôcť čo najväčšiemu počtu ľudí dosiahnuť finančnú nezávislosť. Lebo čím viac takých ľudí medzi nami bude, tým slobodnejšia bude aj naša krajina. **A slobodní ľudia už nepotrebujú vodcu stáda.**

Neváhajte teda **preposlať** tento e-book všetkým, ktorým by mohol pomôcť.

Nateraz dovidenia,

Boris

PRIDAJ SA NA ODBER MÔJHO NEWSLETTERU

UŽ VIAC AKO
3.000
ODBERATEĽOV

KLIKNI SEM:

www.borisjankovsky.sk

